

Meepraten over pensioen

Meepraten?

Meepraten over pensioen? Waarom niet? Pensioen is belangrijk genoeg. Alle reden dus om te kijken op welke manier je invloed kunt uitoefenen op de pensioenregeling.

Ben je gepensioneerd?

Niet meer werken betekent niet dat je niet meer bij de pensioenregeling bent betrokken. Ook als gepensioneerde kun je jouw stem laten horen. Bijvoorbeeld in de deelnemersraad. In dit boekje vertellen we hier meer over.

www.pensioenkijker.nl

Inhoud

Wat is een deelnemersraad?	3
Heeft ieder pensioenfonds een deelnemersraad?	4
Hoe is de medezeggenschap geregeld bij een verzekeraar?	6
Een vereniging van gepensioneerden, moet dat?	7
Wat zijn de taken van de deelnemersraad?	9
Wat is het verschil met een verantwoordingsorgaan?	12

Wat is een deelnemersraad?

Een deelnemersraad is een belangrijk onderdeel van het pensioenfonds. Door middel van een deelnemersraad kunnen deelnemers en gepensioneerden hun invloed uitoefenen op de uitvoering van de pensioenregeling. De deelnemersraad bestaat uit (vertegenwoordigers van) actieve deelnemers aan het pensioenfonds en (vertegenwoordigers van) gepensioneerden. De deelnemersraad adviseert het bestuur van het pensioenfonds wanneer het bestuur daarom vraagt. Daarnaast kan de deelnemersraad ook een advies uitbrengen zonder dat het bestuur hierom heeft gevraagd.

Door een deelnemersraad krijgen mensen die pensioen opbouwen of al opgebouwd hebben een grotere betrokkenheid bij het fonds.

Deskundigheid deelnemersraad

Om als lid van een deelnemersraad goed te kunnen adviseren en goed met het bestuur te kunnen overleggen, moet je wel deskundig zijn. Je moet immers weten waarover je praat. Om te weten welk kennisniveau wordt verwacht kun je het Plan van Aanpak Deskundigheidsbevordering raadplegen. Dit plan kun je onder meer downloaden van de site van VB, OPF of UvB: www.vb.nl, www.opf.nl of www.uvb.nl.

Als je nog niet zo erg thuis bent in de pensioenmaterie, bedenk dan dat er opleidingen aangeboden worden voor deelnemersraden. Informatie hierover tref je onder meer aan op de site van SPO pensioenopleidingen: www.spo.nl.

Heeft ieder fonds een deelnemersraad?

Of er bij een pensioenfonds al dan niet een deelnemersraad is hangt af van het soort pensioenfonds.

Deelnemersraad bij een bedrijfstakpensioenfonds

Een bedrijfstakpensioenfonds is wettelijk verplicht een deelnemersraad in te stellen. In de deelnemersraad zitten deelnemers en gepensioneerden op basis van hun onderlinge getalsverhoudingen. De leden van een deelnemersraad kunnen worden gekozen. De kandidaten worden dan voorgedragen door een vereniging van één van de geledingen. Bijvoorbeeld door een vereniging van gepensioneerden. Dan geldt wel als eis dat ten minste 1% van de gepensioneerden lid is van de vereniging of dat er tenminste 250 personen lid zijn van die vereniging.

Als de leden van de deelnemersraad niet worden gekozen, zorgen de verenigingen op basis van hun ledentallen voor een vertegenwoordiging in de deelnemersraad.

Deelnemersraad bij een ondernemingspensioenfonds

Of er bij een ondernemingspensioenfonds een deelnemersraad is hangt er maar van af. Een ondernemingspensioenfonds kan zelf besluiten een deelnemersraad in te stellen of het ondernemingspensioenfonds stelt een deelnemersraad in op verzoek van tenminste 5% van de deelnemers, 'slapers' en gepensioneerden.

Als een ondernemingspensioenfonds nog geen deelnemersraad heeft en er bij het fonds ook geen gepensioneerden in het bestuur zitten, moet het fonds de gepensioneerden raadplegen over de manier waarop de medezeggenschap van gepensioneerden wordt georganiseerd. In principe moet het pensioenfondsbestuur de opvatting van de meerderheid volgen, mits voldoende mensen hebben gereageerd op de raadpleging. Als de gepensioneerden kiezen voor medezeggenschap door middel van een deelnemersraad, moet het pensioenfonds een deelnemersraad instellen.

Als de gepensioneerden ervoor hebben gekozen deel te nemen aan het bestuur, kan daarnaast ook nog een verzoek worden ingediend om een deelnemersraad in te stellen. In de deelnemersraad zijn de deelnemers en gepensioneerden vertegenwoordigd op basis van hun onderlinge getalsverhoudingen.

De leden van de deelnemersraad kunnen worden gekozen. In dat geval kunnen verenigingen kandidaten naar voren schuiven, maar ook individuele personen kunnen zich kandidaat stellen. Als de leden van de deelnemersraad niet worden gekozen, zorgen de verenigingen op basis van hun ledentallen voor een vertegenwoordiging in de deelnemersraad.

Slapers

Het bestuur van het pensioenfonds kan besluiten dat ook mensen die geen deelnemer meer zijn maar die ook nog niet gepensionerd zijn (de zogenoemde slapers), lid kunnen worden van de deelnemersraad.

Leeftijdsgrenzen

Er gelden geen leeftijdsgrenzen voor het lidmaatschap van de deelnemersraad.

Hoe is de medezeggenschap geregeld bij een verzekeraar?

Deelnemersraad

Er zijn geen wettelijke regels voor het instellen van een deelnemersraad bij een pensioenregeling die niet door een fonds wordt uitgevoerd maar door een verzekeraar. Dat betekent echter niet dat er bij zo'n pensioenregeling geen orgaan kan zijn dat vergelijkbaar is met de deelnemersraad. Het ligt echter aan de werkgever en/of de verzekeraar of besloten wordt tot het instellen van zo'n orgaan.

Hoorrecht vereniging van gepensioneerden

Als er geen deelnemersraad is betekent dat niet dat gepensioneerden geen stem hebben bij een pensioenregeling die wordt uitgevoerd door een verzekeraar. Wettelijk is geregeld dat de werkgever, als hij een besluit neemt dat gevolgen heeft voor gepensioneerden, de vereniging van gepensioneerden moet horen. Dat geldt althans wanneer het in de pensioenregeling gaat om in totaal ten minste 250 deelnemers en gepensioneerden.

De werkgever moet dan de vereniging van gepensioneerden in de gelegenheid stellen een oordeel te geven over het voorgenomen besluit van de werkgever. De werkgever moet aangeven wat de redenen zijn van het besluit en wat de gevolgen zijn van het besluit voor de deelnemers, de slapers en de gepensioneerden.

Vanzelfsprekend moet de werkgever dat oordeel tijdig vragen zodat het oordeel van de vereniging van gepensioneerden ook echt van invloed kan zijn op het besluit.

Een vereniging van gepensioneerden, moet dat?

Voordelen van een vereniging van gepensioneerden

Om de medezeggenschap van gepensioneerden echt te laten werken, is het nuttig dat er verenigingen zijn van gepensioneerden.

Het bestaan van zo'n vereniging heeft belangrijke voordelen. Voor het pensioenfonds en de werkgever is het makkelijk dat zij bij de gepensioneerden een aanspreekpunt hebben. Bovendien vergemakkelijkt het bestaan van een vereniging van gepensioneerden een goede invulling van de zetels in het bestuur, in de deelnemersraad en in het verantwoordingsorgaan. Dat is zowel voor het fonds als voor de gepensioneerden een voordeel. Voor gepensioneerden heeft het hebben van een vereniging daarnaast als voordeel dat er goede onderlinge contacten zijn en dat gewerkt kan worden aan het opdoen van kennis.

Oprichting van een vereniging van gepensioneerden

Gepensioneerden bij een ondernemingspensioenfonds hebben eenzelfde werkgever en de oprichting van een vereniging is in dat geval niet zo moeilijk. Bij bedrijfstakpensioenfonds, waar de gepensioneerden allemaal verschillende werkgevers hebben, is dat stukken lastiger. Het pensioenfonds kan echter behulpzaam zijn als men een vereniging wil oprichten. Bijvoorbeeld door ruimte ter beschikking te stellen op een website of in een magazine of nieuwsbrief.

Wil je meer weten over de oprichting van een vereniging van gepensioneerden, raadpleeg dan de website van de CSO: www.ouderenorganisaties.nl of de website van de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden (NVOG): www.gepensioneerden.nl.

Wat zijn de taken van de deelnemersraad?

Adviesrecht

De deelnemersraad adviseert het bestuur van het pensioenfonds op verzoek van het bestuur of uit eigen beweging. Wettelijk is vastgelegd in welke situaties het bestuur in elk geval de deelnemersraad moet horen voordat er een besluit wordt genomen.

Het bestuur is verplicht de deelnemersraad in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen bij ieder voorgenomen besluit van het pensioenfonds met betrekking tot:

- maatregelen van algemene strekking
- wijziging van statuten en reglementen van het fonds
- vaststelling van het jaarverslag, de jaarrekening, de ABTN en een langetermijnherstelplan
- de korting van pensioenen
- het vaststellen of wijzigen van het toeslagbeleid
- de overdracht van verplichtingen of de overname van verplichtingen
- de liquidatie van het pensioenfonds
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst
- de verlening van premiekorting of een premierugstorting
- het kortetermijnherstelplan.

Vanzelfsprekend moet het bestuur het advies tijdig vragen, zodat het advies van de deelnemersraad van invloed kan zijn op het te nemen besluit. Dit laatste geldt, vanwege de tijdsdruk, niet voor het kortetermijnherstelplan.

Naast de wettelijke bevoegdheden kunnen in de statuten nog meer bevoegdheden aan de deelnemersraad worden toegekend.

Bij het vragen van advies moet het bestuur aan de deelnemersraad aangeven wat de redenen van het bestuur zijn voor het voorgenomen besluit en duidelijk maken wat de gevolgen van het voorgenomen besluit zijn voor de deelnemers, de slapers en de gepensioneerden.

Moet het bestuur het advies van de deelnemersraad volgen?

Het bestuur hoeft het advies van de deelnemersraad niet te volgen. Wanneer een advies van de deelnemersraad niet of niet helemaal wordt gevolgd moet het bestuur de deelnemersraad dat zo spoedig mogelijk schriftelijk laten weten. Daarbij moet het bestuur aangeven wat de reden is dat van het advies van de deelnemersraad wordt afgeweken.

Beroepsrecht deelnemersraad

In sommige gevallen kan de deelnemersraad in beroep gaan tegen een besluit van het pensioenfonds. Dit beroep wordt ingesteld bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof in Amsterdam.

Een beroep kan worden ingesteld wanneer de deelnemersraad niet van te voren in de gelegenheid is gesteld advies uit te brengen. Ook kan er een beroep worden ingesteld wanneer naderhand zaken bekend zijn geworden die voor de deelnemersraad (als zij van die zaken op de hoogte was geweest) aanleiding zouden kunnen zijn geweest een ander advies uit te brengen.

Ook een geleding van de deelnemersraad kan in bepaalde gevallen in beroep gaan tegen een besluit van het pensioenfonds als dit besluit afwijkt van het advies van de deelnemersraad.

Hoe werkt het beroepsrecht?

Een beroep bij de Ondernemingskamer moet door middel van een verzoekschrift worden ingediend binnen acht weken nadat de deelnemersraad van het besluit van het bestuur van het pensioenfonds op de hoogte is gesteld.

Wanneer een beroep bij de Ondernemingskamer wordt ingesteld, toetst de Ondernemingskamer marginaal. Dat wil zeggen dat de Ondernemingskamer beoordeelt of het bestuur van het pensioenfonds bij de afweging van de belangen van betrokkenen al dan niet in redelijkheid tot het besluit had kunnen komen.

Het beroep wordt door de Ondernemingskamer met spoed behandeld. Als de Ondernemingskamer het beroep gegrond vindt kan de Ondernemingskamer het fonds verplichten het besluit geheel of gedeeltelijk in te trekken of het fonds verbieden het besluit of onderdelen van het besluit uit te voeren.

De kosten van het beroep worden gedragen door het fonds.

Wat is het verschil met een verantwoordingsorgaan?

Vershil

Ieder pensioenfonds heeft een verantwoordingsorgaan. In het verantwoordingsorgaan is ook de werkgever vertegenwoordigd. De taken van het verantwoordingsorgaan lijken soms erg op die van de deelnemersraad.

Belangrijk verschil tussen de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan is dat de deelnemersraad het bestuur adviseert voordat er een besluit is genomen en het bestuur achteraf verantwoording aflegt aan het verantwoordingsorgaan.

Als het fonds een deelnemersraad heeft kan het bestuur ervoor kiezen het verantwoordingsorgaan te laten bestaan uit leden van de deelnemersraad aangevuld met vertegenwoordigers van de werkgever.

Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan wordt ingesteld door het bestuur. In het verantwoordingsorgaan zijn vertegenwoordigd de deelnemers, de gepensioneerden en de werkgever. De zetels zijn gelijkmatig verdeeld, dat wil zeggen dat iedere geleding eenderde van het stemmenaantal krijgt. Het fondsbestuur kan besluiten ook 'slapers' deel uit te laten maken van het verantwoordingsorgaan. De leden van het verantwoordingsorgaan worden op hun beurt gekozen door de geleding of worden aangewezen door verenigingen van een geleding.

Het is niet mogelijk om het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan te combineren met het lidmaatschap van het bestuur of van het interne toezicht.

Taak verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt aan het verantwoordingsorgaan verantwoording af over het gevoerde beleid. Daarbij gaat het vooral om de vraag of het bestuur bij haar beleid op een evenwichtige manier heeft rekening gehouden met de belangen van alle belanghebbenden.

Ten minste één keer per jaar spreekt het bestuur hierover met het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan geeft aan de hand van het jaarverslag, de bevindingen van het interne toezicht en andere stukken een oordeel over het handelen van het bestuur. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur op dat oordeel, opgenomen in het jaarverslag. Het verantwoordingsorgaan heeft bovendien het recht advies uit te brengen over een aantal zaken, onder meer over de vergoedingsregeling voor bestuursleden, het beleid met betrekking tot het verantwoordingsorgaan en het interne toezicht.

Enquêterecht

Als het bestuur niet naar behoren functioneert, kan het verantwoordingsorgaan uiteindelijk naar de Ondernemingskamer van het gerechtshof in Amsterdam stappen met het verzoek een onderzoek in te stellen naar de gang van zaken bij het pensioenfonds of de Ondernemingskamer verzoeken het functioneren van het bestuur te toetsen.

Wil je meer weten over pensioen?

- Op www.pensioenkijker.nl vind je algemene informatie over pensioen.

In deze brochure doen wij een boekje open over de deelnemersraad. Op de site van Pensioenkijker.nl, www.pensioenkijker.nl, kun je ook brochures vinden over andere onderwerpen.

In de serie: 'Boekje open over ...' zijn al verschenen:

- Boekje open over nabestaandenpensioen
- Boekje open over je AOW
- Boekje open over je eerste baan en pensioen
- Boekje open over andere baan, ander pensioen
- Boekje open over eigen zaak en pensioen
- Boekje open over echtscheidingen
- Boekje open over het besturen van het pensioenfonds

Er komen nog boekjes bij. Als er nieuwe boekjes verschenen zijn, kun je deze vinden op de site van Pensioenkijker.nl.

Aan de Stichting Pensioenkijker.nl nemen de volgende organisaties deel: CNV, CNV Jongeren, Consumentenbond, CSO, FNV, FNV Vrouwenbond, MHP, MKB-Nederland, NBVA, Nibud, Ombudsman Pensioenen, Sociale Verzekeringsbank, SPO Pensioenopleidingen, Stichting de Ombudsman, Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen, Unie van Beroepspensioenfondsen, Verbond van Verzekeraars, Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen en VNO-NCW.

De Stichting Pensioenkijker.nl zorgt dat Nederlanders gaan nadenken over hun pensioen. Ook maken we pensioen begrijpelijker. Daarnaast geven we objectieve informatie over pensioen.